

Handläggare
Annelie Svensson
Telefon: 08-50836227**Till**
Äldrenämnden
den 20 februari 2024

Remiss om Stockholms stads säkerhetsprogram

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2023/1267

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Patric Rylander
Äldredirektör

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat Stadsledningskontorets förslag till nytt säkerhetsprogram. Programmet är en revidering av det tidigare säkerhetsprogram 2020-2023. Utgångspunkten vid revideringen har varit att tydliggöra stadens höga ambition för säkerhetsfrågorna samt att anpassa verksamheten till rådande omvärldsförutsättningar, lagstiftning och andra riktlinjer som finns i området.

Säkerhetsprogrammet har en nära koppling till flera av stadens övriga styrdokument och är särskilt sammanlänkat med trygghetsprogrammet.

Övergripande handlar programmet om stadens förmåga att förutse, förebygga och motstå oönskade händelser genom hela hotskalan. När en önskad händelse ändå inträffar ska staden vidta rätt åtgärder för att minimera konsekvenser och säkerställa en snar återgång till normalläge. Det handlar också om att staden ska utveckla en robust beredskap för att möta svåra påfrestningar, där högsta beredskap är dimensionerade för stadens planering. Staden

ska ha förmåga att hantera alla typer av händelser oavsett vad det är som inträffar.

Förvaltningen anser att Stockholms stads säkerhetsprogram är ett viktigt program. Ökade lagkrav, nya omvärldsförutsättningar och det försämrade säkerhetspolitiska omvärldsläget kräver särskild styrning av arbetet och förvaltningen ser positivt på att dessa frågor samlas i ett stadsövergripande dokument. Vidare anser förvaltningen att det är bra att det finns kompletterande tillämpningsanvisningar som underlättar förvaltningens arbete.

Förvaltningen ser dock att det finns vissa utmaningar med uppföljningen av arbetet med kris- och civilberedskap då det finns begränsningar utifrån sekretess och detaljnivå. Om staden ska kunna bygga en robust beredskap behöver vissa ledningsfunktioner i staden ha en uppdaterad och ärlig bild av staden för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner för att kunna sätta in rätt åtgärder utan fördröjning.

Förvaltningen ser också ett behov att förtydliga vem som har huvudansvaret i vissa ledningsförhållanden. Principerna om ansvar, likhet och närhet som ska tillämpas inför, under och efter en samhällsstörning har sina utmaningar när det kommer till praktisk handling.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet Stockholms stads säkerhetsprogram till äldrenämnden för yttrande senast den 1 mars 2024. Ärendet har remitterats till samtliga stadsdelsnämnder, samtliga facknämnder, stadsledningskontoret, Stockholms stadshus AB, Storstockholms brandförsvaret och Polisregion Stockholm.

Ärendet

I enlighet med den överenskommelse om kommunernas krisberedskap som slutits mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR) ska alla kommuner ha ett styrdokument för sitt beredskapsarbete och som ska antas inom det första året av mandatperioden. Överenskommelsen utgör en konkretisering av lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och vid höjd beredskap.

Kommunfullmäktige antog 2020 Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023 (dnr KS 2019/1543). Programtiden löpte ut 2023 varför ett förslag till reviderat program har tagits fram. Programmet är ett styrdokument som föreslås gälla för samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Som komplement till säkerhetsprogrammet utfärdas tillämpningsanvisningar som

konkretiserar och förtydligar arbetet med säkerhets- och beredskapsfrågorna i staden.

Utgångspunkten vid revideringen har varit att tydliggöra Stockholms stads höga ambition för säkerhetsfrågorna anpassat till rådande omvärldsförutsättningar, lagstiftning och andra riktlinjer som finns på området.

Mål och fokusområden för säkerhetsarbetet

Förslaget till reviderat säkerhetsprogram slår fast övergripande mål för stadens säkerhetsarbete och beskriver stadens skyddsvärden och övergripande hotbild. Det slår därtill fast ansvarsfördelning för arbetet och vad som menas med att bedriva ett systematiskt säkerhetsarbete. I säkerhetsprogrammet görs en uppdelning av arbetet i fyra sammanlänkade fokusområden;

- 1) beredskap
- 2) säkerhetsskydd
- 3) olycksförebyggande arbete samt
- 4) personsäkerhet.

För respektive område beskrivs hur stadens arbete ska bedrivas för att nå resultat.

Måluppfyllnad av programmet ska ske genom att samtliga nämnder och bolagsstyrelser inom ramen för ordinarie planerings- och styrningsprocesser anger egna mål och aktiviteter.

Förändring mot tidigare säkerhetsprogram

En förändring mot tidigare program är att arbetet mot otillåten påverkan brutits ut för att samlas tillsammans med andra frågor som kopplar till välfärdsbrottslighet i stadens reviderade trygghetsprogram. Det närliggande arbetet med personsäkerhet ligger dock kvar i säkerhetsprogrammet och har fokus på säkerheten för stadens anställda.

En annan förändring är att det övergripande arbetet med informationssäkerhet lyfts in i stadens kvalitetsprogram. Dock kvarstår det informationssäkerhetsarbete som omfattas av säkerhetsskydd i säkerhetsprogrammet.

En ytterligare förändring handlar om att tydligare koppla samman den fredstida krisberedskapen med civilt försvar i en sammanhållen planering för civil beredskap och ökad krishanteringsförmåga mot bakgrund av hur stadens arbete inom detta område utvecklats de senaste åren.

I övrigt har revideringar gjorts för att anpassa programmet till ny lagstiftning samt nya överenskommelser för kommunerna som kompletterar lagstiftningen.

Övergripande innehåll

Övergripande handlar programmet om att stadens förmåga att förutse, förebygga och motstå oönskade händelser genom hela hotskalan ska vara stark och när en oönskad händelse ändå inträffar ska staden vidta rätt åtgärder för att minimera dess konsekvenser och säkerställa en snar återgång till normalläge.

Det handlar också om att staden ska utveckla en robust beredskap för att möta svåra påfrestningar, där högsta beredskap är dimensionerande för stadens planering. Säkerhetsprogrammet anger att stadens planering för säkerhet och beredskap ska vara scenarioneutralt, vilket innebär att ha förmåga att hantera alla typer av händelser oavsett vad det är som inträffar.

Förslaget till reviderat säkerhetsprogram anger stadens skyddsvärden och synliggör den övergripande hot- och riskbilden för staden i det säkerhetspolitiska läge som råder. Förslaget anger därtill att säkerhetsarbetet ska ske samordnat och med en tydlig ansvarsfördelning så att stadens samlade resurser används i relation till de mest framträdande behoven. Det beskriver att ansvaret är tvådelat, vilket betyder att säkerhetsarbetet ska bedrivas på såväl central nivå av kommunstyrelsen som på lokal nivå av nämnder och bolagsstyrelser och att ansvaret för det verksamhets- och områdesspecifika säkerhetsarbete som åvilar samtliga nämnder och bolagsstyrelser är långtgående.

Genom förslaget till säkerhetsprogram slås en ny sektorsorganisation för stadens arbete med civil beredskap fast. Syftet är att möta den generella ambitionshöjningen för civil beredskap i Sverige och den nya nationella myndighetsstrukturen som trädde ikraft i oktober 2022. Vidare är syftet att skapa organisatoriska förutsättningar och en tydlig ansvarsfördelning som bidrar till en sammanhållen, ändamålsenlig och verksamhetsfokuserad beredskapsplanering i hela staden. Deltagande och ansvar i sektorsorganisationen fördelas mellan stadens nämnder och bolagsstyrelser. Samordningen inom sektorsorganisationen betyder dock inte att någon nämnd eller bolagsstyrelse fräntas det ordinarie verksamhetsansvaret för säkerhets- och beredskapsfrågorna.

I förslaget lyfts att ett effektivt säkerhetsarbete bygger på systematik och helhetstänk där arbetet i så stor utsträckning som möjligt integreras i stadens ordinarie styr- och ledningsmodell. I det systematiska säkerhetsarbetet ingår också att omvärldsbevakning,

kommunikation, samverkan och geografiskt områdesansvar samt utbildning och övning ska genomsyra och vara integrerade delar i arbetet samt att grunden för allt säkerhetsarbete är verksamhetsspecifika och tematiska risk- och sårbarhetsanalyser.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom enheten för kommunikation, omvärld och beredskap. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 14 februari 2024. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 13 februari 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att Stockholms stads säkerhetsprogram är ett viktigt program. Ökade lagkrav, nya omvärldsförutsättningar och det försämrade säkerhetspolitiska omvärldsläget kräver särskild styrning av arbetet. Förvaltningen ser positivt på att dessa frågor samlas i ett stadsövergripande dokument.

Förvaltningen anser att det är bra att det finns tillämpningsanvisningar som tagits fram inom ramen för säkerhetsprogrammet 2020-2023. Förvaltningen anser att dessa ger bra vägledning och att de konkretiserar och förtydligar arbetet med säkerhets- och beredskapsfrågorna. De underlättar även förvaltningens arbete och i samverkan med övriga förvaltningar i staden. Äldreförvaltningen ser stora möjligheter att tillvarata resultaten från arbetet inom sektorsorganisationen för civilt försvar vid revideringar och kompletteringar tillämpningsanvisningarna.

Äldreförvaltningen ser dock vissa utmaningar med uppföljningen av arbetet med kris och civil beredskap. Arbetet med risk och sårbarhetsanalyser, RSA samt rapportering inom ramen för stadens integrerade ledning och styrning är naturligtvis en del men har sina begränsningar utifrån sekretess och detaljnivå. Om Stockholms stad ska kunna bygga en robust beredskap är det otvetydigt så att åtminstone vissa ledningsfunktioner i staden måste ha en väl uppdaterad och korrekt bild av stadens förmåga att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner för att kunna sätta in rätt åtgärder utan fördröjning. Pandemins första månader är ett typexempel på ett glapp mellan den förmåga staden och flera andra aktörer trodde sig ha gällande tillgång till skyddsutrustning och kunskap att använda utrustningen, med den verkliga förmågan. Uppföljning som grund för planering är därför ett utvecklingsområde som äldreförvaltningen vet pågår men ändå vill se förtydligat och utvecklat.

Äldreförvaltningen ser också ett behov att förtydliga vem som har huvudansvaret i vissa ledningsförhållanden. Principerna om ansvar, likhet och närhet som ska tillämpas inför, under och efter en

samhällsstörning har sina utmaningar när det kommer till praktisk handling. Ett exempel kan vara privata utförare inom hemtjänsten som arbetar inom flera geografiska områden men kan behöva enhetlig ledning. Ett annat är att så effektivt som möjligt använda äldreomsorgens resurser inom ett visst område och vem som då avgör hur och när resurser ska omfördelas. Detta behöver inte stå i säkerhetsprogrammet utan kan hanteras i tillämpningsanvisningar.

Förvaltningens bedömning är att remissvaret varken innebär direkt eller indirekta konsekvenser för kvinnor respektive män och någon ytterligare jämställdhetsanalys behöver inte göras.

Äldreförvaltningen föreslår att äldrenämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Patric Rylander
Äldredirektör
Äldreförvaltningen

Carl Smitterberg
Enhetschef
Äldreförvaltningen

Bilagor

Stockholms stads säkerhetsprogram